

Swedish Chapter of International Society of Indoor Air Quality and Climate

Ansvarig utgivare: SWESIAQ:s styrelse. Redaktion: Anders Lundin och Gunnel Emenius. www.swesiq.se
Alla läsare är välkomna att skriva i nyhetsbrevet. Skriv till nyhetsbrevet@swesiq.se

Nyhetsbrev nr 24

2013-04-03

SWESIAQ/IMM:s vårmöte 16 april Nu också som webinar

Vi har berättat om vårmötet tidigare. Det finns fortfarande drygt tjugo platser kvar till mötet. Om du har svårt att ta dej till Stockholm finns nu också en möjlighet att delta i **webinar**. Om du deltar i webinar kan du se en Powerpoint-presentation och höra föreläsarens röst i din egen dator. Du kan också chatta in frågor till föreläsaren. Du anmäler dej via Din Kurs (länken finns nedanför) och anger om du vill delta på plats eller via webinar. Priset är detsamma var du än befinner dej, dvs. **kostnadsfritt** för SWESIAQ-medlemmar!

Här är huvudpunkterna i programmet:

Kl 9:00 Visning av IMM's exponeringskammare.
*Det krävs särskild anmälan för detta.
Skicka epost-meddelande till johnny.lorentzen@ki.se
senast 12 april. IMM bjuder på kaffe med tilltugg.*

Kl 10:00 Välkomna! Emissioner från byggmaterial
Prof. Gunnar Johanson, Arbetsmiljötoxikologi IMM

Kl 10:45 Utredning av mikrobiell växt i byggnader
SWESIAQ:s arbetsgrupp, mykolog Aime Must

Kl 12:45 Kan man bli sjuk av lukter?
Prof. Steven Nordin, Psykologiska inst. Umeå

Kl 13:15 Om kloranisoler och luftanalyser
Lektor Johnny C. Lorentzen, Arbetsmiljötoxikologi

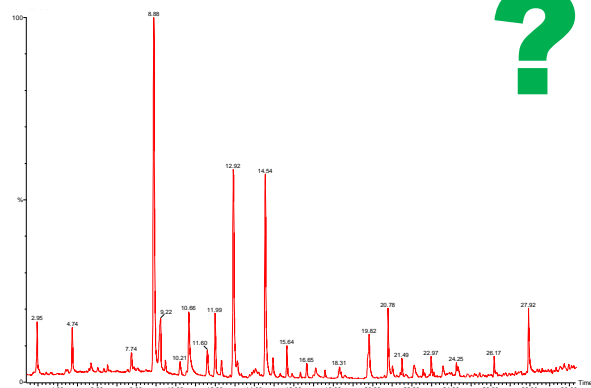
Kl 13:45 DEBATT:
Luftprovtagning – Är det värt besväret?
*Inledning Anders Lundin, SWESIAQ:s ordförande
Moderator: docent Greta Smedje, Socialstyrelsen*

Kl 15 börjar SWESIAQ:s stadgeenliga **årsmöte**.

Det fullständiga programmet finns på hemsidan eller om du klickar [här](#). Där kan du också anmäla dej via <https://dinkurs.se/16696>. Om du inte redan

är SWESIAQ-medlem ansöker du samtidigt om medlemskap (250 kr per år).

Prov på inomhusluft

Årsmöteshandlingarna kommer att finnas tillgängliga för medlemmar på SWESIAQ:s hemsida www.swesiq.se senast 9 april.

Välkommen till SWESIAQ/IMM:s vårmöte!

Styrelsen

Fukt- och mögeltalko* i Finland

**talko är finska betyder ungefär "gemensam satsning"*

Fukt- och mögeltalkot är ett fem-årigt nationellt program som tar krafttag när det gäller att åtgärda fuktproblemen i det finska byggnadsbeståndet.

Talkoansvarig Juhani Pirinen

Programmets uppgifter är att få till stånd en sanering av fuktskadade byggnader, minska de negativa följderna av fukt och mögel samt förhindra att nya skador uppstår. Detta stora arbete

pågår fram till 2014 och koordineras av Miljöministeriet. På Fukt- och mögeltalkots hemsida finns mycket användbar information som tagits fram under projektets gång. Korta sammanfattningar av några olika projekt finns även översatta till svenska på hemsidan:

<http://uutiset.hometalkoot.fi/sv/hem.html>

KOMIN deltar i Fukt- och mögeltalkot via EU-projektet TEMA, där en av uppgifterna

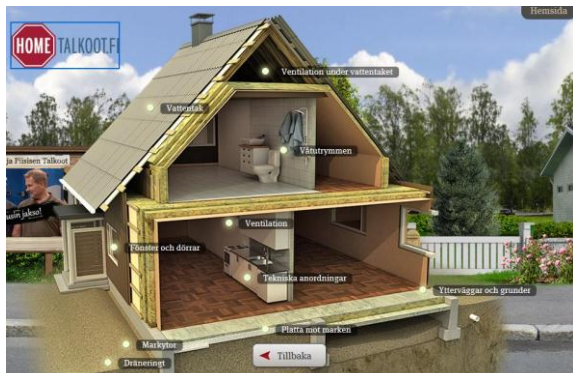
är att översätta viktig information och jämföra bästa praxis mellan Finland och Sverige. Under våren 2013 kommer bl.a. interaktiva sidor med tidstypiska fuktskador i småhus och ett utbildningsmaterial om riskkonstruktioner att översättas till svenska (*länk sist i artikeln*).

Ågärdsprogrammet består av sju områden:

- Ny- och reparationsbyggande
- Reparation av fukt- och mögelskador
- Utbildning, kompetenshöjning och forskning
- Bostadshandel och rådgivning
- Statens fastigheter och arbetsplatser
- Statens stödssystem
- Kommunikation

Inom varje område genomförs flera olika projekt. Man utreder bl.a. hur de nuvarande byggbestämmelserna fungerar när det gäller fuktskador. Man vill se över reglerna så att fukt- och mögelutredningar alltid finns med som grund vid planeringen av större renoveringsprojekt. Man satsar även på att genom forskning och produktutveckling säkerställa att de nya byggnadslösningar, som används för att uppfylla kraven på energieffektivitet, även fungerar byggnadsfysikaliskt rätt och förebygger uppkomsten av fukt och mögel.

Fukt- och mögelsanering är en växande bransch men det saknas ett enhetligt utbildnings- och kompetenshöjningssystem. Man har därför satsat

på att förbättra kvaliteten på fukt- och mögelutredningarna genom att försöka *införa kompetenskrav* på de som utreder, planerar och sanerar. Man vill även satsa på ökad allmän utbildning om god inomhusmiljö och hållbara byggnader inom byggbranschen, inklusive fortbildning av lärare. Man försöker standardisera tillvägagångssätten vid undersökningar av problem med inomhusluften och gynna användningen av beprövade metoder för utredning och sanering. Jämsides med staten är kommunerna viktiga fastighetsägare och man har därför satsat på att öka kommunernas kunskande om inomhusluften och förbättra saneringsprocessen.

Arbetet med resultatspridning och en kampanj för attitydförändringar inom byggbranschen pågår som bäst. För detta arbete använder man sig bl.a. av hemsidan, av TV-program, arbetsmöten för talkoarbetarna och skolningsturnéer runt om i Finland. På KOMIN:s hemsida kan man läsa mer om informationskampanjen i Karoliina Viitamäkis presentation från Inomhusluftverkstaden i Vasa: www.kominmiljo.eu/forelasare-inomhusluftverkstad-4. Alla presentationer under seminariet filmades och kommer att publiceras på KOMIN under våren. Materialet kommer att vara tvåspråkigt.

På KOMIN:s hemsida www.kominmiljo.eu finns också en genomgång med tydliga färgbilder av

olika *riskkonstruktioner* för fukt. Texten är på svenska och finns för nedladdning om du klickar [här](#) (du kan också söka efter "Riskkonstruktion" på hemsidan och klicka dej fram).

Annika Glader

Intressant forskning i exponeringskammare

I februari 2012 invigdes en exponeringskammare vid Institutionen för psykologi vid Umeå universitet. Sedan dess har en rad försök genomförts som syftar till att undersöka individfaktorer som inverkan på hälsoproblem som kopplats till exponering för kemiska ämnen vid låga koncentrationer. Tidigare har man ofta haft en toxikologisk utgångspunkt för att försöka hitta en förklaring till besvär som "sjuka-hus-sjukan" eller kemisk överkänslighet. Detta har varit svårt eftersom dessa besvär i regel uppkommer vid doser som anses vara långt under toxiska nivåer. Att den kemiska exponeringen dessutom endast orsakar besvär hos vissa personer men inte hos andra gör att det blir viktigt att inte enbart titta på faktorer

som har med exponering att göra utan att även titta på individfaktorer.

De individfaktorer som studeras är t.ex. hälsa, kön, stress, viktiga händelser i livet, personlighet, attityder och social omgivning. Dessa studeras med ett brett utbud av fysiologiska och psykologiska mätmetoder före och under själva exponeringen men även via blodprov tagna före och efter exponering.

Preliminära data visar nu att sensorisk irritation orsakad av en viss typ av reaktiva ämnen (α,β -omättade aldehyder) beror av både koncentration, exponeringstid och stress. En låg koncentration, som försökspersonen till en början inte kan detektera, kan efter en stunds exponering upplevas som irriterande. Detta beror förmodligen på den reaktion som sker mellan det reaktiva ämnet och en relativt nupptäckt receptor - TRPA1 - som bl.a. finns i våra slemhinnor. En stor skillnad kunde ses i hur olika individer reagerade och skillnaden verkar delvis kunna förklaras av stress. Personer som rapporterade en relativt sett hög grad av stress reagerade starkare än personer med låg grad av stress.

Anna-Sara Claesson

Har du någon aktivitet som du vill göra reklam för? Skicka ett e-post-meddelande till nyhetsbrevet@swesiaq.se. Då kan vi lägga in informationen på SWESIAQ:s hemsida och/eller skriva om den i nyhetsbrevet.

På SWESIAQ:s hemsida www.swesiaq.se/ På gång just nu eller i KOMIN:s kalender på www.kominmiljo.eu kan du se vad som är på gång just nu inom inom miljöområdet.

Om du vill avbryta din prenumeration på nyhetsbrevet: Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se